

Predkladacia správa

Navrhovaný zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony je iniciatívnym materiálom. Materiál bol vypracovaný v súčinnosti s Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

Predloženým návrhom zákona sa zároveň mení a dopĺňa zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov, zákon č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov a zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.

Navrhované zmeny právnej úpravy zamýšľalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky vykonať v rámci spoločného legislatívneho procesu týkajúceho sa návrhu zákona o hlavných kontrolóroch, ktorý vyplýva z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2026. Vzhľadom na predmet a rozsah navrhovaných zmien bolo vyhodnotené ako vhodnejšie riešiť predmet navrhovanej úpravy samostatne v tomto legislatívnom procese. V súvislosti s vyššie uvedeným predkladateľ uvádza, že bola na začiatku procesu zverejnená predbežná informácia č. PI/2025/245 v pôvodnom rozsahu návrhu, vrátane zmien v zákonoch upravujúcich postavenie územnej samosprávy, ktoré sa predkladajú samostatne v tomto legislatívnom procese. K predbežnej informácii orgány verejnej správy ani verejnosť neuplatnili zásadné výhrady, pričom niektoré podnetné návrhy sú v ňom premietnuté.

Hlavným cieľom predloženého návrhu zákona je harmonizácia a modernizácia právnych predpisov upravujúcich oblasť územnej samosprávy. Vytvorením jednotných pravidiel pre obe úrovne samosprávy sa predíde interpretačným konfliktom a zabezpečí sa predvídateľnosť právneho prostredia pre občanov aj orgány verejnej moci. Navrhovaná právna úprava zároveň odstraňuje legislatívne nejasnosti, ktoré v súčasnosti sťažujú výkon samosprávnych funkcií a správu majetku obcí a samosprávnych krajov.

Navrhujú sa riešenia problematických situácií, napr. súčasná úprava týkajúca sa pričlenenia nefunkčnej obce sa javí ako nevyhovujúca a je preto potrebné ju zmeniť. Navrhuje sa tiež precizovanie úpravy miestneho referenda, vytvorenie zoznamu starostov, umožnenie nahradenia fyzickej úradnej tabule elektronickým zariadením umožňujúcim nepretržitý prístup. Predkladaný návrh má za cieľ riešiť aj ďalšie nedostatky právnej úpravy územnej samosprávy tak, aby lepšie zodpovedala súčasným potrebám.

Navrhované zmeny v zákonoch o obecnom zriadení, o samospráve vyšších územných celkov (VÚC), ako aj v zákonoch o majetku obcí a majetku VÚC, smerujú k systémovej harmonizácii oboch úrovní samosprávy. Cieľom návrhu je zjednotenie procesných postupov tam, kde je to z hľadiska efektívnosti opodstatnené, a vytvorenie koherentného právneho rámca, ktorý prispeje k zníženiu administratívnej záťaže a zvýšeniu transparentnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami.

Rozširuje sa úprava týkajúca sa zásad hospodárenia samosprávnych krajov. Ustanovuje sa rámec podmienok, ktorými možno obmedziť obchodnú verejnú súťaž. Zabezpečuje sa verejne kontrolovateľný proces prevodu majetku vyššieho územného celku obchodnou verejnou súťažou alebo priamym predajom. Precizuje sa úprava podmienok, kedy vyšší územný celok pri prevode svojho majetku nie je povinný vytvoriť súťažné prostredie.

Navrhovaná právna úprava je v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy.

V navrhovanej účinnosti zákona sa zohľadňuje predpokladaný priebeh legislatívneho procesu a dostatočná dĺžka legisvakancie na prípravu jeho vykonávania.